

POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS

PAŽYMA

DĖL 2017 M. BALANDŽIO 23 D. VYKUSIŲ NAUJŲ SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ NARIŲ – MERŲ RINKIMŲ JONAVOS IR ŠAKIŲ RAJONŲ SAVIVALDYBĖSE POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO ATASKAITŲ PATEIKIMO IR PATIKRINIMO

2017 m. rugsėjo 18 d. Nr. 3- 74 (1.2)

Vilnius

1. Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų pateikimas

Pagal Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės (toliau – PKFFK) įstatymo 17 straipsnio 4 dalį, politinės kampanijos išdininkas Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) pateikia Politinės kampanijos finansavimo ataskaitą (toliau – Ataskaita) ne vėliau kaip per 25 kalendorines dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos (iki 2017 m. birželio 5 d.), jeigu politinės kampanijos dalyvis per politinę kampaniją gavo mažesnę kaip paskelbto praėjusių kalendorinių metų ketvirto ketvirčio 70 vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžių pajamų sumą (52 990 Eur). Kartu su Ataskaitomis teikiami pajamas ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai.

Savarankiškais 2017 m. balandžio 23 d. naujų savivaldybių tarybų narių – merų rinkimų Jonavos ir Šakių rajonų savivaldybėse politinės kampanijos dalyviais buvo įregistruotos 4 politinės partijos, 6 jų išskelti kandidatai ir viena save išsikėlusį kandidatė, iš viso – 11 savarankiškų politinės kampanijos dalyvių.

Iki 2017 m. birželio 5 d. Ataskaitas VRK pateikė visi politinės kampanijos dalyviai, t. y. visos Ataskaitos buvo pateiktos laiku.

2. Politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

Politinių kampanijų finansavimo šaltiniai numatyti PKFFK įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje (politinių partijų) ir 8 straipsnio 1 dalyje (kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių). Politinės kampanijos gali būti finansuojamos tik iš šių šaltinių:

- 1) politinės partijos lėšomis;
- 2) nuosavomis (asmeninėmis) kandidatų lėšomis;
- 3) pagal PKFFK įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukomis politinei kampanijai;
- 4) iš bankų gaunamomis paskolomis (*galimos tik politinėms partijoms*);
- 5) palūkanomis už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

Ataskaitose nurodyta, kad iš viso politinei kampanijai finansuoti gauta 44 591,32 Eur pajamų. Didžiausią dalį pajamų – 26 812,85 Eur, t. y. net 60,13 proc. visų pajamų, sudaro politinių partijų lėšos ir politinių partijų gauti valstybės biudžeto asignavimai, panaudoti politinei kampanijai finansuoti. Antroje vietoje pagal gautas pajamas yra fizinių asmenų aukos – 11 120,95 Eur, kas sudaro beveik dvigubai mažiau už politinių partijų lėšas, t. y. tik 24,94 proc. (iš jų 398,40 Eur arba 0,89 proc. sudaro fizinių asmenų mažos aukos). Kandidatai nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai skyrė 6 657,52 Eur arba 14,93 proc. visų pajamų.

1 lentelė

Eil. Nr.	Lėšų šaltinis	Gauta suma, Eur	Procentas nuo visų pajamų
1.	Politinės partijos lėšos, panaudotos politinei kampanijai finansuoti	22 912,85	51,38
2.	Fizinių asmenų aukos	10 722,55	24,05
3.	Kandidato (kandidatų) nuosavos (asmeninės) lėšos, panaudotos politinei kampanijai	6 657,52	14,93
4.	Politinės partijos gauti valstybės biudžeto asignavimai, panaudoti politinei kampanijai finansuoti	3 900,00	8,75
5.	Fizinių asmenų mažos aukos	398,40	0,89
Iš viso:		44 591,32	100,00

4 savarankiški politinės kampanijos dalyviai pajamų gavo tik iš juos iškėlusiu politinių partijų lėšų ir politinių partijų gautų valstybės biudžeto asignavimų: Darbo partijos Jonavos rajono rinkimų apygardoje Nr. 10 kandidatas Rimantas Kiseliovas (900 Eur), Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų Jonavos rajono rinkimų apygardoje Nr. 10 kandidatas Darius Mockus (1 150 Eur) ir Lietuvos socialdemokratų partijos Jonavos rajono rinkimų apygardoje Nr. 10 kandidatas Eugenijus Sabutis (7 347,96 Eur).

Per politinę kampaniją gauta 11 120,95 Eur fizinių asmenų aukų. Daugiausiai fizinių asmenų aukų gavo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (8 000 Eur), Lietuvos centro partija (1 546,55 Eur) ir išsikėlusį kandidatė Jonavos rajono rinkimų apygardoje Nr. 10 Alina Batulevičienė (574 Eur). 6 savarankiški politinės kampanijos dalyviai fizinių asmenų aukų negavo.

Daugiausiai kandidato nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai skyrė Lietuvos centro partijos Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidatas Vidas Cikana (3 870 Eur), Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidatas Edgaras Pilypaitis (1 294,07 Eur) ir Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidatas Raimondas Januševičius (1 000 Eur). 5 savarankiški politinės kampanijos dalyviai kandidatų nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai neskyrė.

2.1. Leistini aukų dydžiai

PKFFK įstatymo 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti aukų ir kandidatų nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai dydžio ribojimai:

1) vienas fizinis asmuo per politinę kampaniją kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui gali suteikti auką, neviršijančią 10 VMDU dydžių. Bendra vieno fizinio asmens aukų savarankiškiems politinės kampanijos dalyviams suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų fizinio asmens už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos). Į šiuos dydžius neįskaičiuojamos mažos fizinių asmenų aukos (kurių bendra suma vienam politinės kampanijos dalyviui neviršija 12 Eur) (2 dalis);

2) kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje, į politinių partijų ir visuomeninių rinkimų komitetų keliamų kandidatų sąrašus įrašyti kandidatai ir referendumo iniciatoriai savo politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 VMDU dydžių (3 dalis).

Fiziniai asmenys, deklaravę turtą ir pajamas, kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui galėjo aukoti iki 7 570 Eur, nedeklaravę – iki 12 Eur. Per politinę kampaniją buvo gauta 10 722,55 Eur fizinių asmenų aukų (neskaičiuojant fizinių asmenų mažų aukų) iš 22 skirtingų asmenų ir 398,40 Eur fizinių asmenų mažų aukų. Nenustatyta, kad savarankiški politinės kampanijos dalyviai būtų priėmę fizinių asmenų aukas, viršijančias 10 VMDU dydžių sumą (didžiausia gauta auka 6 000 Eur).

Kandidatai nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai galėjo skirti iki 15 140 Eur. Politinei kampanijai nuosavų (asmeninių) lėšų skyrė 6 kandidatai. Didžiausia skirta kandidato nuosavų (asmeninių) lėšų suma – 3 870 Eur), taigi nei vienas kandidatas neviršijo 20 VMDU dydžių sumos.

PKFFK įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad Valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – VMI) tikrina, ar aukotojai turėjo pakankamai pajamų aukai suteikti ir ar jos apmokestintos įstatymų nustatyta tvarka. 2017 m. liepos 14 d. VMI informavo (registracijos Nr. 1-1050(7.9), kad „*įvertinus, ar fiziniai asmenys, suteikę aukas politinės kampanijos dalyviams, deklaravo turtą ir pajamas, kaip tai nustatyta Įstatymo 10 str. 4 d. bei Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo 7(2)str., nustatyta, kad 8 asmenys nebuvo įvykdę prievolės pateikti Metinę gyventojų (šeimos) turto deklaraciją. Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms susisiekus su deklaracijas nepateikusiais asmenimis ir priminus apie jų neįvykdytą prievolę, asmenys 2017-07-12 duomenimis deklaracijas pateikė. Vertinant, ar asmenys turėjo pakankamai oficialių pajamų*

aukoms suteikti, kaip nurodyta Įstatymo 19 str. 5 d. nustatyta, kad asmenys kartu su sutuoktinių gautomis pajamomis turėjo finansines galimybes ir šaltinį aukai suteikti“.

2.2. Nepriimtinių aukų gražinimas aukotojui

PKFFK įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka šio įstatymo reikalavimų. Jeigu tokios aukos buvo gautos ir aukotojas yra žinomas, politinės kampanijos išdininkas per 5 darbo dienas nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką gražinti aukotojui, nurodydamas atsisakymo priimti auką priežastis. Jeigu aukotojas per 10 darbo dienų nenustatomas, politinės kampanijos išdininkas auką perveda į valstybės biudžetą.

Nenustatyta atveju, kad politinės kampanijos dalyviai būtų gavę ir naudoję politinei kampanijai PKFFK įstatymo reikalavimų neatitinkančias aukas. Per politinę kampaniją buvo gauta tik viena nepriimtina auka, kuri, nepažeidžiant PKFFK įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų, buvo laiku gražinta aukotojui.

3. Ataskaitose nurodytos politinės kampanijos finansavimo išlaidos

Bendros 2017 m. balandžio 23 d. naujų savivaldybių tarybų narių – merų rinkimų Jonavos ir Šakių rajonų savivaldybėse politinės kampanijos išlaidos sudaro 48 866,01 Eur. Politinės kampanijos dalyviai Ataskaitose nurodė, kad daugiausiai – 45 562,91 Eur arba 93,24 proc. visų išlaidų – išleido politinei reklamai gaminti ir skleisti, tuo tarpu lešų politinės kampanijos auditoriui ar audito įmonei, nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų bei transporto priemonių nuomai neskirta.

2 lentelė

Eil. Nr.	Politinės kampanijos išlaidos	Suma, Eur	Procentas nuo visų išlaidų
1.	Politinei reklamai	45 562,91	93,24
2.	Politinės kampanijos išdininko atlyginimui ir funkcijoms vykdyti	1 948,00	3,99
3.	Politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui apmokėti	1 082,35	2,21
4.	Kitoms išlaidoms	272,75	0,56
	Iš viso:	48 866,01	100,00

Iš 45 562,91 Eur, kurie buvo išleisti politinei reklamai, daugiausiai, t. y. 20 304,07 Eur arba 44,56 proc. visų išlaidų politinei reklamai, buvo išleista kitomis priemonėmis (pvz., lankstinukai, skrajutės, kalendoriukai, mažareikšmiai daiktai) skleidžiamai politinei reklamai. Mažiausia dalis išlaidų politinei reklamai (išskyrus politinę reklamą radijuje, kur politinės kampanijos dalyviai nesireklamavo visai) išleista skleisti politinę reklamą televizijoje – 1 528 Eur arba 3,35 proc. visų išlaidų politinei reklamai – ir internete – 1 948,50 Eur arba 4,28 proc.

3 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidos politinei reklamai	Suma, Eur	Procentas nuo visų išlaidų reklamai
1.	Kitomis priemonėmis skleidžiama politinė reklama	20 304,07	44,56
2.	Politinė reklama spaudoje	15 237,14	33,44
3.	Išorinė politinė reklama	6 545,20	14,37
4.	Reklama internete	1 948,50	4,28
5.	Politinė reklama televizijoje	1 528,00	3,35
	Iš viso:	45 562,91	100,00

3.1. Skolos įsipareigojimai

Skolos įsipareigojimus Ataskaitoje nurodė tik Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga. Visi kiti politinės kampanijos dalyviai savo politinės kampanijos išlaidas apmokėjo iki Ataskaitų pateikimo VRK, kas reiškia, kad skolos įsipareigojimų jie neturi.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga už įvairias reklamos paslaugas 5 paslaugų teikėjams liko skolinga 4 838,06 Eur (nuo 127,05 Eur iki 2 891 Eur), kas sudaro 33,04 proc. visų Ataskaitoje nurodytų Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos politinės kampanijos išlaidų (14 644,26 Eur). Peržiūrėjus sutartis ir/ ar PVM sąskaitas faktūras su šiais paslaugų teikėjais, nustatyta, kad, pagal jose nurodytus mokėjimo terminus, jau turėjo būti apmokėtos dvi PVM sąskaitos faktūros, kurių bendra suma 1 399,38 Eur. Kitos PVM sąskaitos faktūros turi būti apmokėtos iki 2017 m. spalio 10 d. ir spalio 30 d.

Nors PKFFK įstatyme nenumatyti terminai skolos įsipareigojimų padengimui, atkreiptinas dėmesys, kad palyginus tų pačių paslaugų teikėjų Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžiui ir Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatui E. Sabučiu išrašytose PVM sąskaitose faktūrose nurodytus mokėjimo terminus, nustatyta, jog tokie ilgi mokėjimo terminai numatyti tik Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai: kai kurios paslaugos pirktos 2017 m. kovo-balandžio mėnesiais, o mokėjimo terminai numatyti tik 2017 m. spalio mėnesį. Kitiems politinės kampanijos dalyviams tie patys paslaugų teikėjai numatė ženkliai trumpesnius mokėjimo terminus: nuo 1 iki 30 d.

3.2. Politinės kampanijos išlaidų limitai

PKFFK įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kokios išlaidos pripažįstamos politinės kampanijos išlaidomis ir leistini politinės kampanijos išlaidų dydžiai. Pagal PKFFK įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 5 punktą, nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio viršijimas 10 ar daugiau procentų laikomas šiurkščiu įstatymo pažeidimu.

Didžiausias leistinas 2017 m. balandžio 23 d. naujų savivaldybių tarybų narių – merų rinkimų Jonavos ir Šakių rajonų savivaldybėse politinės kampanijos išlaidų dydis Jonavos rajono

rinkimų apygardoje buvo 22 000 Eur (pakartotiniame balsavime dalyvavusių kandidatų – 27 500 Eur), Šakių rajono rinkimų apygardoje – 16 000 Eur (pakartotiniame balsavime dalyvavusių kandidatų – 20 000 Eur).

Politinės kampanijos dalyviai Jonavos rajono rinkimų apygardoje išleido nuo 807,04 Eur iki 7 347,96 Eur, Šakių rajono rinkimų apygardoje – nuo 959,18 Eur iki 7 794,07 Eur, taigi nei vienas politinės kampanijos dalyvis nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio neviršijo.

4. Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimas

PKFFK įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savarankiškų politinės kampanijos dalyvių, per politinę kampaniją gavusių mažesnę kaip 70 VMDU dydžių pajamų sumą (52 990 Eur), nepriklausomą patikrinimą organizuoja VRK.

Nepriklausomam auditoriui buvo pateikta 10 iš 11 savarankiškų politinės kampanijos dalyvių Ataskaitų su pajamas ir išlaidas pagrindžiančiais dokumentais. Vienuolikto politinės kampanijos dalyvio – Partijos Tvarka ir teisingumas – patikrinimą atliko VRK: Partija Tvarka ir teisingumas Ataskaitoje nurodė negavusi pajamų ir neturėjusi politinės kampanijos išlaidų, todėl, vykdant VRK 2017 m. birželio 13 d. sprendimą Nr. Sp-122, šio politinės kampanijos dalyvio Ataskaitos patikrinimą atliko VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė Janina Latvienė. Pažeidimų nenustatyta. Pažyma apie atliktą patikrinimą patvirtinta VRK 2017 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. Sp-130.

Auditoriai turėjo pastebėjimų visiems tikrintiems politinės kampanijos dalyviams, tačiau peržiūrėjus Auditorių ataskaitas dėl pastebėtų faktų, nustatyta, kad daugiausia pastebėjimų yra dėl klaidų: neteisingai nurodyti dokumentų rekvizitai, žiniaraštyje registruojant pajamas ir išlaidas, neteisingai nurodyti lėšų šaltiniai (maža auka ar fizinio asmens auka, politinės partijos lėšos ar politinės partijos gauti valstybės biudžeto asignavimai ir pan.) ir išlaidų paskirtys, banko sąskaitų išrašai nepasirašyti banko darbuotojo, pateiktos, tačiau VRK informacinėje sistemoje neįregistruotos paslaugų teikimo sutartys ir pan.

4.1. Pavėluotai paviėšintos aukos

PKFFK įstatymo 10 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos išdininkas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo aukos gavimo dienos Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje skelbiamame viešame aukotojų sąrašė paskelbia aukotojo – fizinio asmens – vardą ir pavardę.

Pažeidžiant PKFFK įstatymo 10 straipsnio 6 dalyje nustatytą terminą, 3 politinės kampanijos dalyviai pavėluotai paviėšino 13 aukų, kurių bendra suma 438 Eur.

4 lentelė

Eil. Nr.	Politinės kampanijos dalyvis	Aukų skaičius	Suma, Eur	Pavėluotų pavišinti dienų skaičius
1.	Lietuvos centro partija	1	20,00	10
2.	Lietuvos socialdemokratų partijos Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidatė Raminta Bastytė	5	334,00	8-21
3.	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	7	84	2-4

Nenumatytas terminas, per kiek laiko turėtų būti pavišintos politinių partijų lėšos ir politinių partijų gauti valstybės biudžeto asignavimai, panaudoti politinei kampanijai finansuoti. Vėliau kaip per 10 darbo dienų buvo pavišintos šios lėšos:

5 lentelė

Eil. Nr.	Politinės kampanijos dalyvis	Pavedimų skaičius	Suma, Eur	Per kiek darbo dienų pavišinta
1.	Lietuvos socialdemokratų partijos Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidatė Raminta Bastytė	1	2 000,00	15
2.	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	1	153,70	12

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad aukų politinei kampanijai apskaitos tvarkos pažeidimas užtraukia baudą politinės kampanijos išdininkams ar politinės kampanijos dalyviams nuo 150 Eur iki 860 Eur. Teisę surašyti administracinių nusižengimų protokolą už šį pažeidimą turi VRK pirmininkas ar jo įgaliotas šios komisijos narys.

Siūlymas

Spresti klausimą dėl atsakomybės taikymo dėl pavėluotai pavišintų aukų.

4.2. Išlaidų pripažinimas politinės kampanijos išlaidomis

PKFFK įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos išlaidomis pripažįstamos politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir prisiimti įsipareigojimai, skirti politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui (6 punktas), taip pat kitoms PKFFK įstatyme nustatytoms reikmėms, susijusioms su politine kampanija (7 punktas).

Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Auditoriaus ataskaitoje dėl pastebėtų faktų pažymėta, kad už 1 082,35 Eur „įsigytos maitinimo paslaugos, tačiau nėra patvirtinančių dokumentų, kad šios paslaugos skirtos politinės kampanijos savanoriams, todėl galimai laikytina ne su politine kampanija susijusiomis išlaidomis“. Panašų pastebėjimą auditorius pateikė ir dėl įsigytų

programavimo paslaugų, už kurias buvo pateikta Vytenio Škarnulio sąskaita faktūra (37 Eur), tačiau neaišku, ar šios paslaugos buvo susijusios su politine kampanija. 2017 m. rugpjūčio 18 d. VRK kreipėsi į Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdį (registracijos Nr. 2-488(7.9)). 2017 m. rugpjūčio 28 d. gautame atsakyme (registracijos Nr. 1-1200(7.9)) nurodyta, kad išlaidos už maitinimo paslaugas buvo patirtos „savanorių maitinimui po renginių „D2D“, kuomet savanoriai kartu su kandidatu lankydavo rinkėjus jų namuose pristatydami savo agitacinę programą. Tradiciškai po tokio pasivaikščiojimo kandidato padėka savanoriams yra bendra laikas kartu su maitinimu“. Kaip pagrindžiantis dokumentas, kad išlaidos už maitinimo paslaugas buvo skirtos politinės kampanijos savanorių maitinimui, pateiktas kandidato kartu su savanoriais aplankytų namų Jonavoje sąrašas (aplankyta 278 namai). Dėl V. Škarnulio už programavimo paslaugas pateiktos sąskaitos faktūros Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis paaiškino, jog „Vytenio Škarnulio sąskaita <...> yra už programavimo paslaugas, kurios buvo reikalingos rinkti kandidatui R. Osauskui aukas <http://www.liberalai.lt/aukok>“.

Siūlymas

Laikyti, kad Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio išlaidos maitinimo ir programavimo paslaugoms, apie kurias pažymėjo auditorius, laikytinos politinės kampanijos išlaidomis ir atitinka PKFFK įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 6 ir 7 punktų nuostatas.

5. Politinės reklamos stebėseną

Politinės kampanijos dalyviai Ataskaitose nurodė išleidę politinei reklamai 45 562,91 Eur. Ataskaitų priede „Politinės kampanijos dalyvio ataskaita dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių“ aprašyta politinės reklamos už 45 551,36 Eur (tik nedidelė dalis (už 11,55 Eur) politinės reklamos nebuvo detalizuota).

Viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracijose nurodyta bendra politinės reklamos kaina – 19 399,19 Eur. Didelis skirtumas tarp viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų nurodytos sumos ir tos, kurią Ataskaitose nurodė politinės kampanijos dalyviai, susidarė dėl to, kad iš visų išlaidų politinei reklamai 20 304,07 Eur buvo išleista politinės reklamos rengimui (lankstinukų, skrajučių, kalendoriukų ir pan. gamybai), o ne skleidimui (periodinėje spaudoje, internete, televizijoje, išorinės reklamos stenduose).

Jonavos ir Šakių rajonų savivaldybių rinkimų komisijų Stebėsenos grupės Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitose nurodė 141 užfiksuotą politinės reklamos faktą už 13 575,10 Eur. Daliai užfiksuotos politinės reklamos stebėsenos grupėms nepakako duomenų nustatyti politinės reklamos kainą, todėl jos nenurodė arba nurodė simbolinę kainą.

Pagal Šakių rajono savivaldybės rinkimų komisijos Stebėsenos grupės surinktus duomenis, VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius atliko 2 tyrimus.

Pirmasis tyrimas atliktas dėl Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų Šakių rajono rinkimų apygardoje Nr. 42 kandidato E. Pilypaičio politinės reklamos skleidimo neatlygintinai UAB „Kristiandra“ reklamos plote. Atlikto tyrimo pagrindu parengta pažyma svarstyta 2017 m. rugsėjo 4 d. VRK posėdyje. Priimtas sprendimas Nr. Sp-150, kuriuo 158,83 Eur suma, pripažinta kandidato politinės kampanijos išlaidomis. 2017 m. rugsėjo 7 d. šios išlaidos buvo nurodytos kandidato E. Pilypaičio Ataskaitoje. Minėta 158,83 Eur suma sudaro tik 0,79 proc. didžiausio kandidato E. Pilypaičio politinės kampanijos išlaidų dydžio (20 000 Eur). Antrojo atlikto tyrimo pagrindu parengta pažyma taip pat svarstyta 2017 m. rugsėjo 4 d. VRK posėdyje. Priimtas sprendimas Nr. Sp-149, kuriuo pripažinta, kad UAB „Gulbelė“ pažeidė PKFFK įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, pagal kurią politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai skleisti politinę reklamą gali tik pagal VRK pateiktus politinės reklamos įkainius ir sąlygas.

Šakių rajono savivaldybės rinkimų komisijos Stebėsenos grupės surinktų duomenų pagrindu pradėti dar keli tyrimai dėl politinės reklamos skleidimo pažeidimų: dėl UAB „Lauksva“ ir fiziniam asmeniui Kristinai Geršvaltaitienei priklausančių reklamos stendų suteikimo pagal panaudą ir/ ar nepateikus politinės reklamos įkainių VRK. Panašus tyrimas dėl asociacijos „Visuomenės pažangos institutas“ reklamos stendo nuomos nepateikus politinės reklamos įkainių yra pradėtas ir pagal Jonavos rajono savivaldybės rinkimų komisijos Stebėsenos grupės surinktus duomenis.

Duomenų lyginimo (duomenys lyginti iš trijų šaltinių: politinės kampanijos dalyvių, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) apie paskleistą politinę reklamą metu atvejų, kai politinės kampanijos dalyviai nebuvo nurodę dalies išlaidų politinei reklamai, nenustatyta.

Pasiūlymai

1. Spręsti klausimą dėl atsakomybės taikymo dėl pavėluotai pavišintų aukų.
2. Laikyti, kad Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio išlaidos maitinimo ir programavimo paslaugoms, apie kurias pažymėjo auditorius, laikytinos politinės kampanijos išlaidomis ir atitinka Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 6 ir 7 punktų nuostatas.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Rimantė Ivaškovaite